

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM FAKULTETI

BOSHLANG'ICH TA'LIM KAFEDRASI

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA XALQARO
TAJRIBALAR: YANGI AVLOD
DARSLIKLARI, MILLIY DASTUR VA
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR
INTEGRATSIYASI**

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari

2023-yil, 19-may

BUXORO – 2023

Qurbonova Sh.N.

BuxDU o'qituvchisi. Muzaffarova Niginabonu, BDU talabasi

Annotatsiya. Maqolada boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan ta'limni texnologiya darslarida samarali qo'llashning muhim jihatlari, o'ziga xos xususiyatlari to'g'risida bayon etilgan. Integrallashgan darslar o'quvchilarni ta'lim olishning dastlabki bosqichlaridanoq dunyoni yaxlit ko'rishga o'rgatish, unda barcha elementlar

680

bir-biri bilan o'zaro bog'liq ekanligini bilishga o'rgatadi.

Kalit so'zlar: integratsiya, integrallashgan o'qitish, dars shakllari, o'qitish xususiyatlari, faoliyat, mehnat ta'limi.

Методологические особенности использования интегрированного обучения в начальной школе на уроках технологии.

Аннотация. В статье описаны важные аспекты и особенности эффективного использования интегрированного обучения на уроках технологии в начальных классах. Интегрированные уроки учат школьников с первых ступеней обучения видеть мир как единое целое, усваивать, что все элементы взаимосвязаны.

Ключевые слова: интеграция, интегрированное обучение, формы, тип урока, особенности подготовки, деятельность, трудовое воспитание.

Methodological features of the use of integrated learning in the primary school in technology lessons.

Annotation. The article describes the important aspects and features of the effective use of integrated learning in technology lessons in primary school. Integrated lessons teach schoolchildren from the first stages of learning to see the world as a whole, to learn that all elements are interconnected.

Keywords: integration, integrated learning, forms, type of lesson, training features, activities, labor education.

Zamonaviy sharoitda bunga erishishning eng samarali usuli boshlang'ich maktabda bolalarning yoshi va psixologik-pedagogik xususiyatlariga mos keladigan integratsiyalashgan darslardir. Integratsiyalashgan darslar unga darslarning texnologik imkoniyatlarini kengaytirish imkonini beradi, bu esa o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini uyg'otish va faolligini rag'batlantirishga yordam beradi. O'z navbatida, integratsiyalashgan darslar boshlang'ich sinf o'qituvchisining shaxsiy ijodiy salohiyatini ochib berishga imkon beradi. Integratsiyalashgan darslarning pedagogik va uslubiy imkoniyatlaridan professional foydalanish uchun o'qituvchi ularni boshlang'ich sinflarda tashkil etish xususiyatlarini bilishi kerak.

Biz boshlang'ich maktabda integratsiyalashgan darslarning quyidagi xususiyatini - ularning funktsiyalarini ajratib ko'rsatishimiz mumkin. Ushbu yondashuv nuqtai nazaridan integratsiyalashgan darslarning quyidagi funktsiyalarini ajratib ko'rsatish mumkin:

- uslubiy - talabalar tomonidan ilmiy bilimlar asoslarini, bilimlarni ilmiy asoslangan usullar majmuasidan foydalanish orqali o'zlashtirishga qaratilgan;

- g'oyaviy - o'quvchilarning umuminsoniy va reallik haqidagi bilimlarini kengaytirishga, o'quvchilarning dunyo haqidagi umumiy tasavvurlarini, shaxs haqidagi bilimlarini, madaniyat va ta'limning inson hayotidagi o'rni haqidagi bilimlarini kengaytirishga qaratilgan;

- tarbiyaviy - o'quvchilarning bilim ehtiyojlari va qobiliyatlarini rivojlantirishning muayyan darajasiga erishishga qaratilgan;

- o'quvchining umumiy madaniyatini rivojlantirishni, o'zini va boshqalarni hurmat qilishni, jamiyatda qabul qilingan xulq-atvor madaniyati modellarini saqlab qolish istagini ta'minlaydi;

- rivojlanayotgan - kognitiv faollikni rivojlantirishga, fikrlash inertsiasini bartaraf etishga, dunyoqarashini kengaytirishga qaratilgan;

- kommunikativ - o'tmish va hozirgi kun o'rtasidagi aloqani o'rnatish jarayonida, sinfdoshlar va o'qituvchi bilan muloqotda amalga oshiriladi;

- konstruktiv - o'quv materiali mazmunini, ta'lim texnologiyalarini takomillashtirishga qaratilgan;

- kompensatsion - o'quv materialini tizimlashtirish, o'quvchilar an'anaviy darsda ololmagan materialni qoplash orqali amalga oshiriladi;

Integrallashgan darslarni larning o'ziga xosligi shundaki, bu darslar bitta o'qituvchi tomonidan olib boriladi va ularning pedagogik salohiyatini rivojlantirish funksiyasini bajaradi. O'z navbatida, integrallashgan darslar o'qituvchiga alohida mavzularni o'rganish vaqtini qisqartirish va ma'naviy-axloqiy tarbiya va sinfdan tashqari ishlar dasturini amalga oshirishga ko'proq e'tibor berish imkonini beradi.

Fanlarning integratsiyalashuvi bolalar mehnatining mazmuni va tashkil etilishi zamonaviy ta'lim talablaridan, aniq mahalliy ishlab chiqarish va xalq xo'jaligi ehtiyojlaridan kelib chiqib, amalga oshirilishini taqozo etadi. Texnologik fanning bu shakli talabalarni umumiy mehnat va maxsus kasbiy malakalar bilan tanishtiradi.

Fanlararo aloqalarni tashkil etish bilan bir qatorda, yaxlit o'quv vazifalarini yaratish va o'quvchilarni bir jarayonga jalb qilish ularning dunyoqarashini kengaytirish, tafakkur olamini boyitish, shuningdek, ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Boshlang'ich sinflarda bizni o'rab turgan olam, texnika fanlari, tasviriy san'at darslarida insoniyat tomonidan qo'llaniladigan mehnat qurollari turlicha: tabiiy materiallar, ularning xossalari, amaliy ahamiyati ochib beriladi. Bu texnologiya fanining nufuzini yanada oshiradi va bolalarda iqtisodiy tafakkurni har tomonlama rivojlantirish, uning ijobiy yo'nalishini shakllantirish imkonini beradi. Shuni yodda tutish kerakki, fanlar bilan bog'liq holda olib boriladigan fan-texnika ta'limida har bir fan o'ziga xos xususiyatlarga ega. Masalan, jismoniy tarbiya darslari o'quvchilarning sog'lig'ini mustahkamlashga qaratilgan bo'lib, bu ijtimoiy foydali mehnatda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularning jismoniy va aqliy nuqsonlarini bartaraf etish, epchillik va ish samaradorligini oshirishdir. Musiqa darslarida mehnat ta'limining muhim xususiyati nafaqat mavzuni tashkil etish, balki mehnatga emotsional va ma'naviy tayyorgarlikdir.

Ona tili, matematika, tevarak-atrof, odob-axloq darslarida mehnat tarbiyasi alohida ahamiyatga ega. Talabalar maktab xodimlarining kundalik mehnati, kichik oila a'zolarining mehnati, yopiq o'simliklar, ekologiya va salomatlik, shuningdek, poyabzal va ustki kiyimlarni tozalash bilan tanishadilar, atrof-muhitni tashkil etish asosida og'zaki muloqotni yaxshilaydilar. Talabalarni mehnatga tayyorlashga o'rgatishda quyidagilar ham muhimdir:

- texnologiya darslarida mahsulot ishlab chiqarish uchun zarur bo'lgan amaliy bilim, ko'nikma va malakalar bilan matematik hisoblar, o'lchovli bilimlar beriladi;
- odob darsida o'quvchilar o'zbek va Sharq mutafakkirlarining mehnat, mehnatsevarlik, kasb tanlash haqidagi qarashlari bilan tanishadilar.

Yuqorida aytilganlardan xulosa qilishimiz mumkinki, murakkab fan natijalari talabalarning ijodiy g'oyalari va amaliy ishlarida namoyon bo'ladi. Bu nafaqat texnologiya sohasidagi ta'lim faoliyatini jadallashtirish, tizimlashtirish va optimallashtirish, balki turli sohalar madaniyatini egallash imkonini beradi.

Ushbu fanlarning o'xshashligi tufayli texnologiya, odob-axloq, ona tili, matematika, bizni o'rab turgan olam, jismoniy tarbiya va boshqa fanlar mazmunining integratsiyalashuvi darsning mazmunli, qiziqarli va samarali bo'lishini ta'minlaydi.

O'qituvchi va o'quvchi talaba harakatlarining mos kelishini nazarda tutuvchi didaktik tizimga ega. Ammo o'qituvchi va o'quvchi faoliyati mazmunida quyidagi farqlar mavjud:

1. Maqsadli bosqichda o'qituvchi umumiy maqsadni qo'yadi va o'quvchilar o'qituvchi rahbarligida turli fanlararo aloqalarni tushunishlari, kerakli va turli xil fanlararo bilimlarni tanlashlari kerak.

2. Sinov bosqichida o'qituvchi o'quvchilarning turli fanlar bo'yicha tushunchalarini umumlashtiradi va o'quvchilar oz irodasini oz bilimlarini kengaytirishga qiziqishga yo'naltirishlari kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Muxamadovna T.M., Djamshitovna K.M., Narzullayevna QS San'at o'quvchilarning dunyoqarashini shakllantirishning muhim omili sifatida //O'rta Yevropa ilmiy axborotnomasi . 2021.– T. 11.
2. Narzullaevna K.S., Nilufar T. Qog'oz va karton bilan ishlash texnologiyasi darslarini o'tkazish metodikasi //ACADEMICIA: AN XALQARO KO'P TARMOQLI TADQIQOTLAR JURNALI .– 2021. – T. 11. - yo'q. 1. - S. 588-596.
3. Narzullaevna K.S. (2021). Barkamol avlodni shakllantirishda ta'lim jarayonining o'rni va zamonaviy o'qitish texnologiyalaridan foydalanish usullari.
4. Olloqova O'g'iljon, M. (2022). Fonetik bilimlar orqali o'quvchilarning pragmatic kompetensiyasini rivojlantirish. Ilmiy tadqiqotlar va rivojlanish tendentsiyalari xalqaro jurnali, 6 (6), 1541-1545.
5. Qurbonova S.N., Abdullayeva F. TARBIYA DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH //Scientific progress. - 2021. - T. 2. - yo'q. 6. - B. 1030-1035.
6. Qurbonova Sh.N. _ Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiya va ularning qo'llanishi //“ Pedagogik mahorat ” Maxsus son. –T., 2020. -102 b.
7. Qurbonova S. San'at talabalarning dunyoqarashini shakllantirishning muhim omili sifatida //ILMIY MARKAZ Nashrlar (buxdu . uz). - 2020. - T. 1.
8. Qurbonova S. (2021). Barkamol avlodni shakllanishida Talim jarayonini orni va unda zamonaviy o'qitish texnologiyalaridan yubor yo'llari . MARKAZ ILMIY nashrlar (buxdu.uz), 8(8).
9. Qurbonova Shoiri Narzullayevna. (2023). TEXNOLOGIYA FANINI O'QITISHNING DIDAKTIK TAMOIYILLARI VA ULARNING MOHIYATI. Ustozlar Uchun, 16(1), 327–331.
10. Samadovna R.Z., Narzullayevna K.S., Ergashevna S.G. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mantiqiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi // Tanqidiy sharhlar jurnali. - 2020. - T. 7. – № 6. - S. _ 485-491 .
11. Tourbanova S.N. & qizi Razzoqova N.B. (2022). Barkamol avlodni shakllantirishda ta'lim jarayonining o'rni va unda zamonaviy o'qitish texnologiyalaridan foydalanish o'llari. Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya: Nazariy va amaliy izlanishlar, 1(10), 84-88.
12. YARASHOV, M. (2023). Raqamli texnologiyalarning ta'lim tizimidagi o'rni. *markaz ilmiy nashrlar (buxdu . uz), 30 (30). z), 30 (30).*

ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI DARSIDA BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING LINGVISTIK KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI Latipova Shahrinoz Bobirovna.....	632
BOSHLANG'ICH SINFLAR MATEMATIKA DARSLARIDA AXBOROTLAR BILAN ISHLASH KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING TUTGAN O'RNI Idiyeva Niginabonu Erkin qizi	634
BOSHLANG'ICH SINFLARDA MANTIQIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH Ibrohimova Mohichehra Furqat qizi.....	636
BO'LAJAK TARBIIYACHILARDA KASBIY KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHDA ELEKTRON RESURSLARDAN FOYDALANISH AHAMIYATI Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi ...	638
MASALANI MUHOKAMA QILIB YECHISH YUZASIDAN USULIY TAVSIYALAR Shoyeva Yulduz Amin qizi	640
O'QUVCHILARDA KASBIY NUTQ KOMPETENSIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH Temirova Kumushoy Sadriddinovna	642
KASRLARGA OID TOPSHIRIQLARNI BAJARISHDA BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARI DUCH KELADIGAN QIYINCHILIKLARGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR Mexmonova Sitora Imomovna.....	644
KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYA MAZMUN MOHIYATI VA O'QUVCHILARDAGI KOMMUNIKATIV QOBILIYAT IFODASI Habibova Kumushoy Hamidovna Homidova Malika Olimovna	648
IJTIMOY TARMOQLARDAN TO'G'RI MAQSADDA FOYDALANISH ORQALI MEDIAMADANIYATNI SHAKLLANTIRISH Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi Bo'riyeva Shaxnoza Inat qizi	650
BOSHLANG'ICH SINFLAR DARSLARIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH HAMDA ULARNING DIDAKTIK ASOSLARI Karimova Kamola Komil qizi	653
BOSHLANG'ICH SINFLARDA VAQTGA OID TUSHUNCHALARNI O'RGATISH METODIKASI Muxammedova Muattar Iskandar qizi Fayzullayeva Sarvinoz Nabi qizi	655
INTERFAOL METODLAR YORDAMIDA BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING IJODIY QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISH Jumayeva Habiba G'aforovna	658
BOSHLANG'ICH SINFLAR TARBIIYA DARSLARIDA O'QUVCHILARNING IJTIMOY VA HUQUQIY KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISHNING UZVIYLIGI Hakimova Nargiza Supxonovna.....	660
ONA TILI VA ADABIYOT DARSLARIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH UCHUN PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH Karimova Dilnoza.....	662
INKLYUZIV TA'LIM: AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI, XUSUSIYATLAR VA TAVSIYALAR Shoxista Shodiyevna Nizomova Ubaydullayeva Pokizabonu Qahramon qizi	665
INNOVATIVE AND INCORPORATING WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF PRESCHOOL EDUCATION Eshim Mardanov Nafosat Salimova Lobar Abdusaidova	667
BOLA RIVOJLANISHI SOXALARINING KOMPETENSIYALARI Sodiqova Yulduz Kamolovna Osomiddinova Zuxra.....	669
КОММУНИКАТИВНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ - ОСНОВА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ Миртурсунова Юлдуз Абдумаликовна	673
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QITUVCHILARDA NUTQIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH – KASBIY FAOLIYATNING MUHIM QISMI Nuradilova Aselxan Dilshodxo'ja qizi Ortiqova Dilsabo Munavvarjon qizi.....	675
BO'LAJAK LOGOPEDLARINING KASBIY KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH Turdaliyeva Shahlo Husniddinovna.....	678
TEXNOLOGIYA DARSLARIDA BOSHLANG'ICH SINFLARDA INTEGRAL TA'LIMDAN FOYDALANISHNING METODIK XUSUSIYATLARI Qurbonova Sh.N.....	680
BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIDA IQTISODIY SAVODXONLIKNI OSHIRISHDA TAYANCH KOMPETENSIYALARINING SHAKLLANTIRILISHI Narzieva Dilorom Botirovna.....	683
IQTISODIY TA'LIM TIZIMI SHAKLLANISHINING MUHIM BOSQICHLARI Narzieva Dilorom Botirovna.....	685
ADABIY TA'LIM JARAYONIDA AXBOROT KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH Abdullaev Komiljon Abdug'anievich.....	687